

Confessem, eximi Rivas, que si vosté no ens ho diu, no ens en hauriem pas atalaiat d'aixó últim; are que, si vosté no hi té inconvenient, pensem que'l posseir el castellá ademés de la llengua pròpia, no vol dir que per conveniencies de negoci s'hagi de deixar de parlar aquesta. Altrement, amb la mateixa llògica, tindriem que creure que Anglaterra, els Estats Units i Alemanya, que com diu vosté, estan ensenyant el castellá als seus futurs viatjants de comerç, prescindiran per les mateixes conveniencies de parlar l'anglés i l'alemany.

I are passem a la calificació de *dialectes* referint-se al bask, gallec i catalá i de *llengua* al castellá. Diu el notable arqueòlec En Manuel Rodríguez de Berlanga en la seva monografia «*Los bronces de Lascuta, Benanza y Aljustrel*»: "podent rigurosament estimar-se, al castellá, descendent del celtibèric, com dialecte del catalá i del galaic, que són derivacions genuines del ibèric l'un i del celta l'altre, dels quals, el primer és el més antic que's parlá a Espanya i que pot en realitat considerar-se com el verdaderament nacional". Resulta doncs que'l castellá ve a ser un dialecte de les llengües catalana i galaica, elevat a la categoria de llengua per qüestions polítiques! Que li sembla, senyor Rivas?

Aquest senyor diu que diu En Cavia que va dir En Pi i Margall que'l castellá era la llengua federal. A lo que va dir o deixar de dir En Pi i Margall, contestem amb lo que va escriure:

.....

"Ni ¿quién no ama la lengua que aprendió de los labios de su madre? Cuando Europa descubrió y ocupó la tierra de América, había allí lenguas madres y lenguas derivadas, algunas ya muy perfectas. Llevámosles objetos e ideas que no conocían; y en vez de adoptar las voces con que nosotros las expresábamos, buscaban en su lengua ya palabras ya frases con que traducirlas. En nuestras mismas naciones bien claramente revela ese amor al hablar de nuestros progenitores la resistencia que oponemos a la adopción de extrañas voces.

Queremos, sin embargo, prescindir de esas consideraciones. Aconseja el buen gobierno el uso oficial de las lenguas regionales. ¿Puede darse nada más ilógico que confiar la administración ni la justicia a hombres que no conozcan la lengua del país en que hayan de ejercerlas? En Cataluña, en las islas Baleares, en Valencia, en Galicia, en Asturias, en Navarra, en las provincias vascas, son más los que ignoran la lengua de Castilla que los que la concen. Llamad a los que la ignoran a que, por ejemplo, declaren como testigos ante jueces o magistrados. ... ¡A qué de errores no estarán expuestos, no entendiendo bien las preguntas y no siendo mejor entendidas sus respuestas por los que les interrogan!"

.....

Amb motiu d'una iniciativa per a aixecar a Madrid un monument a la memoria del general mejicá En Nicolau Bravo, qui quan la guerra d'independencia perdoná la vida a trescents presoners espanyols, s'ha parlat d'aixecar-ne un altre a Méjic, en reciprocitat, a un personatge històric espanyol que durant l'època de la conquesta vagi donar paleses proves de que debía glorificar-se la seva memoria per a la posteritat, dintre d'un sá ambient d'apropament hispá-mejicá. Amb tal motiu les revistes espanyoles d'aquí s'han desfet en elogis sobre la personalitat del conqueridor N'Herán Cortés com el candidat més v. able.

Apart de que creiem que'l determinar quin sigui l'espanyol que mereix